

Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

28 Temmuz / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

TCMB'den yeni sıkılaştırma adımı ve bazı veriler

- ❑ Para Politikası Kurulu yeni "seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma" kararları aldı.
- ❑ Kredi büyümesine göre menkul kıymet tesisi kapsamında yüzde 3 olan TL ticari krediler için aylık büyüme sınırının yüzde 2,5 olarak belirlenmesine karar verildi. İhracat, yatırım, tarım ve esnaf kredileri bu sınırlandırmanın dışında tutuldu.
- ❑ Piyasa mekanizmasının işlevselliğini artırmak için, faiz oranına göre menkul kıymet tesisi uygulaması sadeleştirildi. İhracat ve yatırım kredileri hariç TL ticari kredilerde birinci kademe kaldırılarak faiz sınırının tek kademe olarak uygulanmasına karar verildi.
- ❑ Temmuzun ilk haftasında 108, ikinci haftasında 115, üçüncü haftasında ise 112 milyar lira artış gösteren Kur Korunmalı Mevduat (KKM) hesapları 21 Temmuz haftasında 3 trilyon 74 milyar liraya ulaştı.
- ❑ 14 Temmuz haftasında 113.1 milyar dolar olan TCMB'nin altın dâhil brüt rezervleri 21 Temmuz itibariyle 0.5 milyar dolar artarak 113.6 milyar dolara yükseldi. Böylece yılın başından bu yana rezervlerdeki gerileme 15.2 milyar dolar oldu.
- ❑ Ortalama mevduat faizlerinde düşüş ivmesi geçen hafta da devam etti. 1-3 ay vadeli ortalama TL mevduat faizi yüzde 30,4 seviyesine geriledi.

Enflasyon raporu sunumu güven tazeledi

- ❑ Geçtiğimiz hafta TCMB'nin PPK kararı ve Körfez turunun ardından bu hafta 3. düzenlenecek Enflasyon Raporu Sunumu merakla bekleniyordu.
- ❑ Özellikle iki konu bu defaki rapor sunumuna gözlerin çevrilmesine neden olmuştu: Bunlardan ilki enflasyon beklentisi, ikincisi ise yeni TCMB Başkanı Erkan'ın ilk kez basın önüne rapor sunumuyla geçecek olmasıydı.
- ❑ Perşembe günü sabah saatlerinde Ankara'da yapılan sunumda Erkan'ın son derece kendinden emin ve teknik teferruatlara dayalı sunumu objektif ve siyasi polemiklerden uzaktı.
- ❑ Enflasyon beklentileri konusunda ise uzun bir aranın sonunda ilk kez piyasa beklentilerine uyumlu ve gerçekçi rakamlar ortaya konuldu.
- ❑ Raporda ve sunumunda sıklıkla etki analizleri ve bütünleşik yaklaşımla faizde ve makro ihtiyati tedbirlerin normalleştirilmesinde kademeli gidiş vurgulandı.
- ❑ Öncesinde rapordan çıkarılmış olan çıktı açığı grafiği konularak; canlı iç talebe karşılık, dış talepteki baskılanmadan ve önceki çeyrekte deprem nedeniyle düşen arz ve kapasite oranlarının çıktı açığı yaratmasına vurgu yapıldı.
- ❑ Enflasyon beklentileri rasyonel bir biçimde güncellenerek, 2023 sonu için yüzde 58, 2024 sonu için yüzde 33 ve 2025 sonu için yüzde 15 olarak belirlendi.
- ❑ Enflasyonla mücadelenin semeresinin 2024 ikinci yarısından itibaren alınacağı ve birincil önceliğin fiyat istikrarı olduğu, ikincil öncelik olarak da kurları destekleyecek biçimde cari dengenin gözetileceği ifade edildi.

Makro ihtiyati tedbirler ve geçiş dönemi gereksinimi

- ❑ Enflasyon beklentilerinden anlaşılacağı üzere Türkiye’de dezenflasyon süreci sunumda da belirtildiği gibi orta vadede yürütülecek ve öncesinde enflasyonun tepe noktası yapacağı bir geçiş sürecinden geçilmesi gerekmekte.
- ❑ Burada en etkili faktör ise Sn Erkan’ın kucağında bulunduğunu ve para politikasının hediyesi olarak ifade ettiği önceki ekonomi programına ilişkin makro ihtiyati tedbirler...
- ❑ Makro ihtiyati tedbirler önceki ekonomik programda faiz dışındaki para politikası araçlarının banka bilançoları üzerinden uygulandığı 100 küsür düzenlemeyi de beraberinde getiriyor.
- ❑ Başkanın da belirttiği gibi bu düzenlemelerin varlığı faiz artışının hızlı ve keskin bir biçimde yapılmasına engel oluşturuyor ve o nedenle etki analizleri yapılarak, bütünlük bir yaklaşım tercih ediliyor.
- ❑ Diğer taraftan bir sıkılaştırma adımı sonucunda mevduat faizinde görülen düşüş her ne kadar mevduat faizlerinin politika faizine yakınsamasını beraberinde getirirse de diğer taraftan kademeli faiz artışlarıyla beraber dedolarizasyon sürecini de zorlaştırmakta.
- ❑ Diğer taraftan kur geçişkenliği enflasyonda oldukça yüksek ve kurdaki yüzde 10’luk artışın 2,5 puan olarak TÜFE’ye yansıdığı da enflasyon raporunda açıklandı.
- ❑ Bu nedenle çeşitli sermaye piyasası enstrümanları oluşturularak TL enstrümanlara yatırım cazibesi sağlanacağı ifade edilmiş olsa da hanehalkı ve seçici kredi sınıfına girmeyen şirketler açısından (artan işletme sermayesi ihtiyacı nedeniyle) bir süre daha acı reçete ihtimali yüksek gözüküyor.

Ek MTV'yi ödemeyen aracını satamayacak

- ❑ Gelir İdaresi Başkanlığı, depremlerin yol açtığı ekonomik kayıpların telafisi gerekçesiyle 7456 sayılı yasayla getirilen ek motorlu taşıtlar vergisinin (MTV) tahsiline ilişkin esasları belirledi.
- ❑ Ek MTV, birinci taksiti ilgili kanunun yayımlandığı ayı izleyen ayın sonuna kadar, ikinci taksiti 2023 yılının Kasım ayı sonuna kadar olmak üzere iki eşit taksitte ödenecek.
- ❑ İlgili yasanın yayım tarihi ile 31 Aralık 2023 tarihleri arasında sicile ilk defa kayıt edilecek olan taşıtlara ilişkin ek MTV ise bu taşıtların MTV'si ile birlikte peşin olarak tahsil edilecek.
- ❑ Ek motorlu taşıtlar vergisi ödenmeden, trafikten çekme, hurdaya çıkarma ve yurt dışına çıkarma nedeniyle tescil kaydı kapatma işlemi yapılamayacak. Yasanın yayım tarihinden sonraki bir tarihte taşıtın satış veya devrinin yapılması ek MTV'nin mükellefini değiştirmeyecek.
- ❑ Mücbir sebep hâli ilan edilen yerlerde; deprem tarihi itibarıyla tescilli olan taşıtlar, deprem nedeniyle yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı hâle gelen binaların sahiplerine ait taşıtlar, depremlerde ağır hasar görerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlar ile deprem nedeniyle eşi veya birinci derece kan hısımlarından birini kaybeden mükelleflere ait taşıtlar ek motorlu taşıtlar vergisinden istisna tutulacak.

Kulisler ve gerçekleşenler

 Timothy Ash
@tashecon

This is a big positive. Cevdet Akçay is a superb economist and thinker. Hatice Karahan is excellent. Fatih Karahan is from the NY Fed. This is a sea change at the Turkish central bank. Massive vote of confidence in Erkan from Erdogan.

[Tweeti Çevir](#)

 Rağıp Soylu @ragipsoylu - 16s

JUST IN: Erdogan sacks Central Bank Deputy Governors who are known for their unorthodox policy views.

New governor Erkan fills up the positions:

- Cevdet Akçay, a respected banker
- Fatih Karahan, an economic advisor from Fed
- Hatice Karahan, an Erdogan advisor

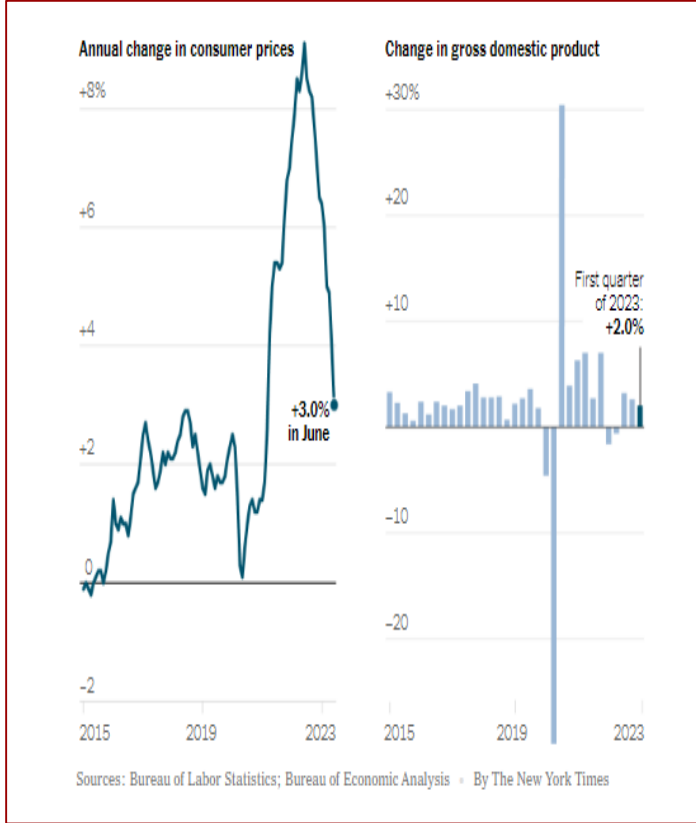
Cumhurbaşkanlığından:
Karar: 2023/333

1211 sayılı Kanununun 29 uncu maddesi, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 35 inci maddesi ile 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 2, 3 ve 7 nci maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası;

- Başkan (Governör) Yardımcısı Emrah ŞENER,
- Başkan (Governör) Yardımcısı Taha ÇAKMAK,
- Başkan (Governör) Yardımcısı Mustafa DUMAN, görevden alınmış,
- Başkan (Governör) Yardımcılığına Osman Cevdet AKÇAY,
- Başkan (Governör) Yardımcılığına Fatih KARAHAN,
- Başkan (Governör) Yardımcılığına, Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Hatice KARAHAN, atanmıştır.

- ❑ Geçtiğimiz haftaki köşe yazımda: " Ekonomi Bakanlığı kaynaklarından öğrendiğime göre PPK'ya çok yakın bir zamanda yurtdışından önemli bir transfer daha gerçekleştirilecek ve mevcut üyelerin bazılarında değişim süreci başlatılacak" şeklinde bir kulisi sizlerle paylaşmıştım.
- ❑ TCMB başkanı göreve geldiğinden bu yana aynı PPK üyeleriyle nasıl çalıştığı tartışma konusuydu. Haftanın son iş günü yine bir gece yarısı yapılan değişiklikle mevcut PPK üyelerinden Merkez Bankası başkan yardımcıları Emrah Şener, Taha Çakmak ve Mustafa Duman görevden alındı. Yerlerine; Osman Cevdet Akçay, Fatih Karahan ve Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Hatice Karahan atandı.
- ❑ Bu gelişme hem yurt içinde hem de yurt dışında pozitif olarak algılandı. CDS puanı önemli ölçüde gerilerken, borsada bankacılık endeksinde artış olduğu görüldü.
- ❑ Sıklıkla Türkiye ekonomisine eleştirileriyle bilinen Timothy Ash attığı tweet'le dikkate değer bir dönüşüm olarak ifade ederek, bu karara destek verenlerden...

Küresel ekonomi, merkez bankası kararlarına odaklandı

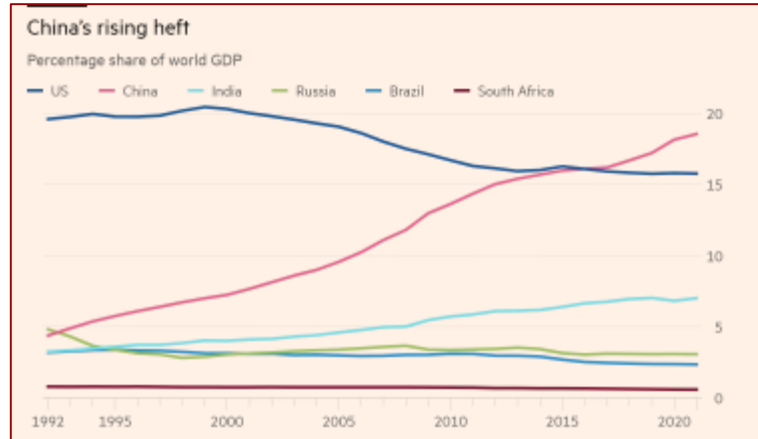
- ❑ İlk karar Çarşamba günü ABD merkez bankası Fed'den geldi. Tek seferlik atlamanın üzerine Fed'in bu defa 25 bp artış yapacağı, piyasada tüm varlık fiyatlamalarına yansımıştı ve beklenildiği biçimde bu yönde bir artış geldi.
- ❑ Karar metninde bir değişiklik yoktu ve enflasyonun yüksek olan tanımlamasına devam ettiği görüldü. Ayrıca bankacılık sektörünün dayanıklılığına vurgu yapılmıştı.
- ❑ Enflasyon hedefi olan yüzde 2'ye 2025 sonunda ulaşılacağı ve bu yıl içinde bir durgunluk riski olmadığı başkan Powell tarafından ifade edildi.
- ❑ Tahminler bu yıl bir 25 bp lık bir artışın daha yapılacağı yönünde diğer taraftan artık artışların sonuna gelindiği ve bir artışın daha ekonomiyi riske sokacağına ilişkin görüşler de var ve şimdilik bir artış daha yapılacağı beklentisi yüzde 50 düzeyinde ...
- ❑ Diğer taraftan ikinci çeyrekte yıllık büyüme yüzde 2,4 olarak beklenti üstü gerçekleşti.

ECB ve BoJ faiz kararları

- ❑ ECB, 27 Temmuz günü gerçekleştirdiği toplantıda, sıkılaştırma sürecine yeni faiz artışı kararıyla devam etti.
- ❑ 25 baz puanlık artış geçen yılın Temmuz ayından bu yana verilen 9. artış kararı oldu. Bu artışla mevduat faizi yüzde 3,75; politika faizi yüzde 4,25 ve gecelik borç verme faizi yüzde 4,50 seviyesine yükseldi.
- ❑ Kararın ardından basın toplantısı düzenleyen AMB Başkanı Christine Lagarde, Eylül ve sonrası için alınacak kararlara ilişkin olarak açık fikirli olduklarını ifade etti.
- ❑ Goldman Sachs, Morgan Stanley ve Citi Bank de dahil olmak üzere birçok kuruluş AMB'nin son bir hamle ile Eylül ayında faizi yüzde 4'e çıkarmasını bekliyor.
- ❑ Japonya Merkez Bankası (BoJ), faiz oranlarında değişikliğe gitmedi. Kısa vadeli politika faizi hedefini -yüzde 0.1 seviyesinde sabit tutan BOJ, 10 yıllık devlet tahvili getirisini de yaklaşık yüzde 0 düzeyinde sabit tuttu.
- ❑ Getiri eğrisine yönelik kontrol mekanizmalarını gevşetme kararı alan banka, uzun vadeli politika faizinde tavan seviyeyi savunma taahhüdünü yineledi.
- ❑ Ayrıca iki günlük para politika toplantısının ardından enflasyonun yükseleceğine işaret eden belirtilerin güçlendiğine ve uzun süre izlenen gevşek para politikasının yan etkilerine de değindi.

BRICS önümüzdeki ay bir zirve düzenleyecek

- ❑ AA'nın dış haberler servisine göre 23 Temmuz'da Güney Afrika medyası, Macron'un Johannesburg'daki BRICS zirvesine katılmak istediğini ancak ülke cumhurbaşkanının kendisine bir davetiye göndermediğini bildirdi.
- ❑ Haberlere göre, BRICS başkanı olarak Güney Afrika Devlet Başkanı Cyril Ramaphosa 70 ülke liderine davet gönderdi, ancak davet edilenler arasında ne Fransa Cumhurbaşkanı Macron ne de ABD ve İngiltere liderleri yok.
- ❑ Bazı ülkelerin Ukrayna ihtilafıyla ilgili zirvede Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in tutuklanmasını isteyebileceği endişeleri arasında, Putin katılmaya hazır değil, ancak 22-24 Ağustos'ta yapılacak toplantıda Moskova'yı Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov temsil edecek.
- ❑ Diğer taraftan zirve ile ilgili FT'da yazılan bir makalede BRICS ülkelerinden bir tek Çin'in zaman içerisinde gelişmiş ülkelere yakınsadığını, Hindistan'ın aslında ABD'nin Asya-Pasifik'teki Dörtlü güvenlik ittifakının bir parçası olduğunu, Brezilya'nın ise AB ile Güney Amerika Mercosur bloğu arasında bir ticaret anlaşmasını sonuçlandırarak Avrupalı tüketicilere erişmek istediğini ifade ediyor. Çin'in Rusya'yla ilişkisi ise ucuz petrol ve savunma desteğiyle tamamen konjonktürel bir çıkara dayalı..

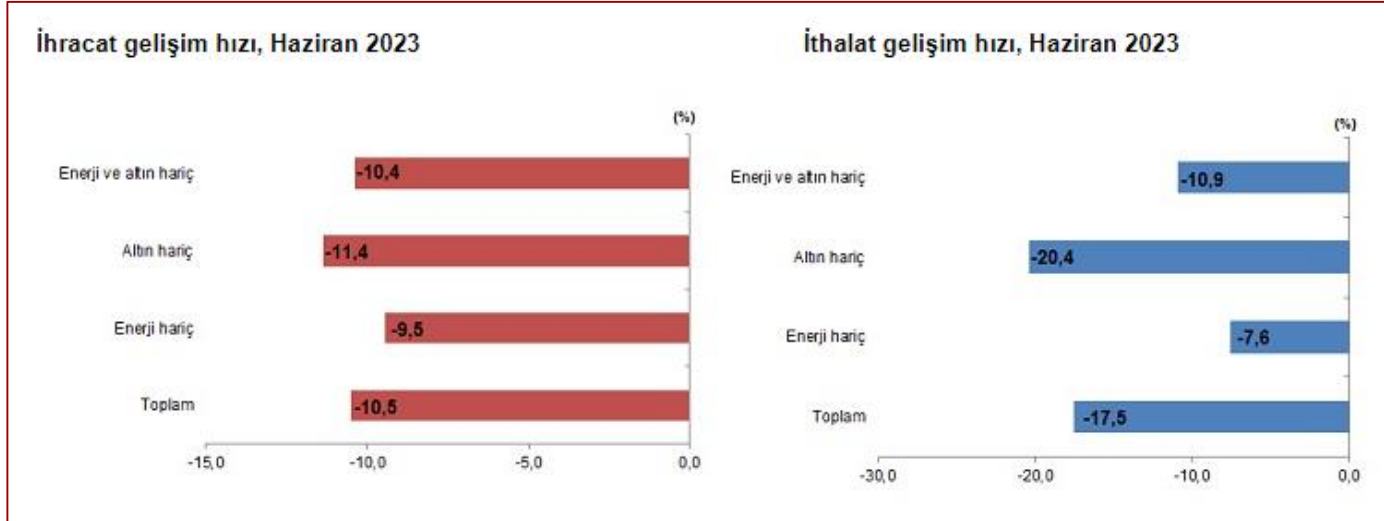

Haftadan kalanlar

- ❑ Artan enflasyon nedeniyle fiyatlarını yüzde 40'a kadar artıran lüks otellerin turist kaybettiği belirtiliyor.
- ❑ Rusya'nın Ukrayna'ya ait tahıl limanlarına saldırmasının ardından buğday fiyatları 5 ayın en yüksek seviyesine çıktı.
- ❑ Çin'den gelen ekonomik teşvik vaadi sonrası temel metallerin çoğunun fiyatı artışa geçti.
- ❑ Otomotivde yatırım amaçlı alımlar durma noktasına gelirken, lüks segmentte de sipariş iptali başladı. Bazı markalar, tedarik ve üretim planlarını gözden geçiriyor.
- ❑ Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemesi gerektiğini belirten TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, "Özellikle Kobi kredilerinde yaşanan daralma, zincirleme etkisiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Türkiye'nin birinci önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı" dedi.
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek sosyal medya hesabından "Avrupa'nın Geleceđi, Zorluklarla Yüzleşme ve Geleceđi Şekillendirme" temalı Salzburg Zirvesindeyiz" dedi.
- ❑ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye adına Avrupa'nın en büyük teknoloji fonu olan NATO inovasyon Fonu'na katıldığını duyurdu.
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'ne bağlı (OECD) Mali Eylem Gücü (FATF) tarafından 20 Temmuz'da yayınlanan raporda, Türkiye'nin 40 FATF standardının 39 adedinde uyumlu olduğunu belirterek Türkiye'yi gri listeden çıkarmaya kararlı olduklarını söyledi.
- ❑ Kemer'deki orman yangını kontrol altına alındı.
- ❑ CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Muđla'da maden sahasının genişletilmesi için ağaç kesimine başlanan Akbelen Ormanı'na gitti.
- ❑ İsrail'in ardından Ürdün de siber suçlar yasa tasarısı nedeniyle sokağa döküldü.
- ❑ Türkiye Futbol Federasyonu, İtalya Futbol Federasyonu ile 2032 Avrupa Şampiyonası'nı düzenlemek için ortak adaylık başvurusu yapılacağını açıkladı.
- ❑ Borsa, psikolojik seviye olan 7000 puanı aştı. Dolar ve Euro'da ılımlı çıkış sürerken, Türkiye'nin CDS'i 400 baz puanının altına sarktı.
- ❑ TÜRKONFED anketi: Nisan-Haziran döneminde 10 işletmeden 8'i krediye erişemedi.
- ❑ Putin: Afrika ülkelerinin 23 milyar dolar borcunu sildik.

Dış Ticaret İstatistikleri, Haziran 2023

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2023 yılı Haziran ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,5 azalarak 20 milyar 904 milyon dolar, ithalat %17,5 azalarak 26 milyar 64 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, 2023 Haziran ayında %10,4 azalarak 21 milyar 810 milyon dolardan, 19 milyar 547 milyona geriledi.
- ❑ Haziran ayında enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat %10,9 azalarak 22 milyar 272 milyon dolardan, 19 milyar 846 milyona geriledi.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı Haziran ayında 299 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi %10,6 azalarak 39 milyar 393 milyon dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı %98,5 oldu.

Ekonomik Güven Endeksi, Temmuz 2023

- Ekonomik güven endeksi Haziran ayında 101,1 iken, Temmuz ayında %1,8 oranında azalarak 99,3 değerini aldı.
- Bir önceki aya göre Temmuz ayında tüketici güven endeksi %5,9 oranında azalarak 80,1 değerini, reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi %0,8 oranında azalarak 104,9 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %0,6 oranında azalarak 117,3 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %2,6 oranında azalarak 114,7 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %0,9 oranında azalarak 88,1 değerini aldı.

Ekonomik güven endeksi, güven endeksleri ve değişim oranları, Temmuz 2023

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Haziran	Temmuz	Haziran	Temmuz
Ekonomik güven endeksi	101,1	99,3	-2,5	-1,8
Tüketici güven endeksi	85,1	80,1	-6,5	-5,9
Reel kesim güven endeksi	105,7	104,9	0,6	-0,8
Hizmet sektörü güven endeksi	118,1	117,3	0,6	-0,6
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	117,7	114,7	0,9	-2,6
İnşaat sektörü güven endeksi	88,9	88,1	-3,5	-0,9